

Lieta C-179/20

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2020. gada 7. aprīlis

Iesniedzējtiesa:

Curtea de Apel București (Rumānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 3. marts

Prasītāja:

Fondul Proprietatea SA

Atbildētājas:

Guvernul României

SC Complexul Energetic Hunedoara SA, likvidācijas procesā

SC Complexul Energetic Oltenia SA

*Compania Națională de Transport al Energiei Electrice
"Transelectrica" SA*

Persona, kas iestājusies lietā:

Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri

Pamatlietas priekšmets

Administratīvs pieteikums par *Hotărârea Guvernului României nr. 138/2013 privind adoptarea unor măsuri pentru siguranța alimentării cu energie electrică* (Rumānijas valdības lēmums Nr. 138/2013 par elektroapgādes drošības pasākumu noteikšanu, turpmāk tekstā – “*HG Nr. 138/2013*”) atcelšanu. Strīda priekšmets, no vienas puses, ir jautājums, vai ar minēto aktu ir piešķirts valsts atbalsts, un, no otras puses, jautājums, vai šis akts ir pretrunā Direktīvai 2009/72.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Saskaņā ar LESD 267. pantu tiek lūgts interpretēt LESD 107. pantu un 108. panta 3. punktu, kā arī Direktīvas 2009/72 15. panta 4. punktu.

Prejudiciālie jautājumi

a) Vai Rumānijas valsts pieņemtais tiesiskais regulējums, kas divām sabiedrībām, kurās kapitāla vairākums pieder valstij, paredz:

a.1. prioritāras piekļuves piešķiršanu dispečervadībai un pārvades sistēmas operatora pienākumu iegādāties papildpakalpojumus no šīm sabiedrībām, un

a.2. garantētas piekļuves elektrotīkliem piešķiršanu šo divu sabiedrību saražotajai elektroenerģijai, lai nodrošinātu šo sabiedrību nepārtrauktu darbību,

ir valsts atbalsts LESD 107. panta izpratnē, proti, vai tas ir pasākums, ko finansē valsts vai kas ir finansēts no valsts līdzekļiem, vai tam ir selektīvs raksturs un vai tas var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm? Apstiprinošas atbildes gadījumā, vai šāds valsts atbalsts ir jāpaziņo saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu?

b) Vai tiesības garantēti piekļūt elektrotīkliem, kuras Rumānijas valsts ir piešķīrusi divām sabiedrībām, kurās kapitāla vairākums pieder valstij, lai nodrošinātu šo sabiedrību nepārtrauktu darbību, atbilst Direktīvas 2009/72/EK 15. panta 4. punkta tiesību normām?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

LESD 107. pants un 108. panta 3. punkts.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/72/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/54/EK atcelšanu: 15. panta 4. punkts;

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/28/EK (2009. gada 23. aprīlis) par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK: 60. apsvēruma, 16. panta 2. punkta b) apakšpunkts;

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/89/EK (2006. gada 18. janvāris) par pasākumiem, lai nodrošinātu elektroapgādes drošumu un ieguldījumus infrastruktūrā: 5. apsvēruma.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Hotărârea Guvernului României nr. 138/2013 privind adoptarea unor măsuri pentru siguranța alimentării cu energie electrică (Rumâniejas valdības lēmums Nr. 138/2013 par elektroapgādes drošības pasākumu noteikšanu). Saskaņā ar šo aktu enerģijai, kas ir ražota termoelektrostacijās, kuras pieder atbildētājām, *SC Complexul Energetic Hunedoara SA* (turpmāk tekstā – “*CEH*”) un *SC Complexul Energetic Oltenia SA* (turpmāk tekstā – “*CEO*”), tika piešķirta garantēta piekļuve elektrotīkliem. Turklāt *Compania Națională de Transport al Energiei Electrice “Transelectrica” SA* (Elektroenerģijas transportēšanas valsts uzņēmums, turpmāk tekstā – “*Transelectrica*”) kā pārvades sistēmas operatoram tika uzlikts pienākums garantēt iepriekš minētās elektroenerģijas prioritāru dispečervadību, saskaņā ar nosacījumiem, kas ir paredzēti *Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei* (Enerģētikas valsts regulatīvā iestāde, turpmāk tekstā – “*ANRE*”) pieņemtajos noteikumos. Beidzot, ar mērķi uzturēt Valsts elektroenerģijas sistēmas drošības līmeni, divām iepriekš minētām komercsabiedrībām tika uzlikts pienākums sniegt *Transelectrica* papildpakalpojumus noteiktā elektrības jaudas līmenī saskaņā ar *ANRE* pieņemtajos noteikumos paredzētiem nosacījumiem. Minētie pasākumi tika piemēroti laikposmā no 2013. gada 15. aprīļa līdz 2015. gada 1. jūlijam, un vēlāk tika pagarināti līdz 2017. gada 31. decembrim tikai attiecībā uz *CEH*.

Legea nr. 123/2012 a energiei electrice și a gazelor naturale (Likums Nr. 123/2012 Par elektroenerģiju un dabasgāzi, turpmāk tekstā – “Likums Nr. 123/2012”): 5. panta 3. punkts, ar ko Rumānijas tiesībās ir transponēts Direktīvas 2009/72 15. panta 4. punkts un kas ir *HG* Nr. 138/2013 tiesiskais pamats: “Elektroapgādes drošības apsvērumu dēļ ar valdības lēmumu var tikt piešķirta garantēta piekļuve elektrotīkliem elektroenerģijai, kas ir ražota elektrostacijās, kurās izmanto vietējās ražošanas kurināmā avotus, bet vienīgi gada apjomos, kas atbilst primārai enerģijai, kura nepārsniedz 15 % no ekvivalenta kurināmā kopējā daudzuma, kas ir vajadzīgs, lai saražotu elektroenerģiju, kura atbilst valsts bruto galapatēriņam”.

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Prasītāja, *Fondul Proprietatea SA* (turpmāk tekstā – “prasītāja”), ir mazākuma akcionāre sabiedrībā *Hidroelectrică SA*, kas ražo elektroenerģiju no atjaunojamiem energoresursiem un ir lielākā papildpakalpojumu sniedzēja Rumānijā. Vairākuma akcionāre šajā sabiedrībā ir Rumānijas valsts. Atbildētājas *CEH* un *CEO* ir divas sabiedrības, kurās vairākuma akcionāre ir Rumānijas valsts un kuras ražo elektroenerģiju no neatjaunojamiem energoresursiem, izmantojot valstī ražoto kurināmo. Atbildētājs *Transelectrica* ir uzņēmums, kurā lielākā kapitāla daļa pieder valstij un kas ir vienīgais pārvades sistēmas operators Rumānijā.

- 2 *HG* Nr. 13/2013 sagatavošanas dokumentos (*Note de fundamentare*) ir izklāstīti šī akta pieņemšanas motīvi. Tādējādi ir norādīts, ka Valsts elektroenerģijas sistēmas drošībai bija nepieciešams izmantot un uzturēt vairākus kurināmā veidus, lai saražotu elektroenerģiju, kura sedz enerģijas patēriņu valstī. Šīs dažādības īstenošanā Rumānijas valdība īpašu nozīmi piešķīra iekšējo energoresursu prioritārai izmantošanai, lai garantētu enerģētikas drošību un neatkarību.
- 3 No atjaunojamiem energoresursiem ražotās elektroenerģijas apjoma eksponenciālais pieaugums iepriekšējos gados un, saskaņā ar prognozēm, turpmākajos gados prasīja veikt pasākumus, kuri garantētu elektroapgādi, saskaņā ar Direktīvas 2005/89 5. apsvērumā izklāstīto pamatojumu.
- 4 Lai garantētu sistēmas pietiekamību un pilnīgā drošībā apmierinātu pieprasījumu pēc elektroenerģijas, bija nepieciešams, lai Valsts elektroenerģijas sistēmā būtu pieejama zināma elektrostaciju nodrošinātā jaudas rezerve, kas ir ievērojami augstāka par maksimālā patēriņa laikā patērēto jaudu. Turklāt bija obligāti pastāvīgi saglabāt sistēmas operatora rīcībā operatīvu [jaudas] rezervi, kas varētu balansēt nepārtrauktas slodzes izmaiņas. Minētās izmaiņas ievērojami pieauga pēc elektroenerģijas ražošanas no atjaunojamiem energoresursiem eksponenciāla pieauguma, jo šo enerģijas ražotāju [ražotās elektroenerģijas] pieejamība ir ierobežota un to ražošana nav kontrolējama. Tādējādi saistītā rezerves jauda bija absolūti nepieciešama, lai garantētu sistēmas pietiekamību.
- 5 Līdz ar to saistītās rezerves jaudas potenciāla apjoma samazināšanās, ko izraisīja dažu elektroenerģijas ražotņu, kuras izmantoja klasisko kurināmo, izmantošanas pārtraukšana, negatīvi ietekmēja valsts elektroenerģijas sistēmas apgādes drošību un pat valsts enerģētikas drošību.
- 6 Sagatavošanas dokumentos ir minēta arī projekta “*4M – Market Coupling*” uzsākšana 2014. gada novembrī, lai apvienotu Čehijas Republikas, Slovākijas, Ungārijas un Rumānijas tirgus. Pieaugot robežu starpsavienojumu jaudai Rumānijas rietumu tīklā, bija nepieciešams, lai perspektīvā šajā apgabalā pastāvētu ievērojama ražošanas jauda.
- 7 Elektrostacijās, kas ražo elektroenerģiju no neatjaunojamiem energoresursiem, it īpaši tajās, kurās izmanto ogles, tika reģistrētas pieaugošās izmaksas sakarā ar to, ka tās nevarēja darboties nepārtraukti, un katru reizi, kad tās tika apturētas, tās nevarēja sniegt papildpakalpojumus ilga darbības sākšanas laika un ļoti augstu šīs operācijas izmaksu dēļ. Tādējādi šīs ražotnes nevarēja būt konkurētspējīgas tirgū un samazināja savu produkciju atbilstoši vajadzībām pēc enerģijas, kas izraisīja ķēdes reakciju ieguves nozarē, jo tika samazināts elektroenerģijas ražošanas procesā izmantoto ogļu daudzums.
- 8 Šādos apstākļos tika konstatēts, ka dažu elektrostaciju, kas ražo elektroenerģiju no neatjaunojamiem energoresursiem, darbība ir nepieciešama, lai garantētu valsts elektroenerģijas sistēmas apgādi un nodrošinātu valsts enerģētisko autonomiju. Šādā situācijā atradās termoelektrostacijas, kuras piederēja *CEH* un *CEO* un kuras

darbojās, izmantojot valstī ražoto kurināmo, un kuras ievērojami sekmēja drošību dažās valsts elektroenerģijas sistēmas zonās ar augstu deficītu. Tomēr, ņemot vērā termoelektrostaciju ilgo darbības sākšanas laiku, minētās divas sabiedrības nespēja atbildēt uz enerģijas sadalītāja pasūtījumiem garantēt papildpakalpojumus, ja vien tās nedarbojās noteiktā elektrības jaudā.

- 9 Ņemot vērā šos apsvērumus un saskaņā ar Likuma Nr. 123/2012 5. panta 3. punktu Rumānijas valdība pieņēma *HG* Nr. 138/2013, ar ko *CEH* un *CEO* saražotajai elektroenerģijai tika piešķirta garantēta piekļuve elektrotīkliem, tika nodrošināta šīs elektroenerģijas prioritāra dispečervadība un minētām divām sabiedrībām tika uzlikts pienākums sniegt papildpakalpojumus noteiktā elektrības jaudas vērtībā.
- 10 Prasītāja, uzskatot, ka tai kā *Hidroelectrică SA* akcionārei šis akts nodara zaudējumus, iesniedza administratīvu pieteikumu, lūdzot atcelt *HG* Nr. 138/2013, cita starpā norādot uz nelikumīga valsts atbalsta esamību. Atbildētājas, Rumānijas valdības atbalstam tiesvedībā iestājās *Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri* [Ekonomikas, enerģētikas un uzņēmējdarbības ministrija]. Par pieteikumu lēma *Curtea de Apel București* [Bukarestes apelācijas tiesa]. Par spriedumu pirmajā instancē tika iesniegta apelācijas sūdzība *Înalta Curte de Casație și Justiție* [Augstākajā kasācijas tiesā], kas atcēla pārsūdzēto spriedumu, jo netika izskatīti pēc būtības visi prasītājas izvirzītie nelikumības pamati, un nosūtīja lietu atkārtotai izskatīšanai *Curtea de Apel București*, kas nolēma iesniegt Tiesā aplūkojamo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 11 **Prasītāja** attiecībā uz **nelikumīga valsts atbalsta** piešķiršanu ar *HG* Nr. 138/2013 apgalvo, ka esot izpildīti visi LESD 107. pantā paredzētie nosacījumi.
- 12 Attiecībā uz nosacījumu, ka *pasākumam ir jābūt finansētam no valsts vai no valsts līdzekļiem*, tā būtībā norāda, ka ar garantētas piekļuves elektrotīkliem piešķiršanu *CEH* un *CEO* varot prioritārā kārtā pirms konkurentiem iegūt tiesības pārdot saražoto enerģiju. Tātad no enerģijas tirgus nākošo finansējuma avotu novirzīšana ar valdības lēmumu uz noteiktiem ražotājiem esot finansējuma no valsts līdzekļiem forma. Turklāt papildpakalpojumu iegādei no *CEH* un *CEO* tiek izmantoti publiskie līdzekļi no *Transelectrica* – sabiedrības, kurā valstij pieder lielākā kapitāla daļa, – aktīviem. Valstij piederošo sabiedrību gadījumā Tiesa esot atzinusi, ka valsts, izmantojot savu dominējošo ietekmi, var novirzīt savu līdzekļu izmantošanu, lai finansētu īpašas priekšrocības dažu uzņēmumu labā.
- 13 Attiecībā uz nosacījumu par *selektīva atbalsta esamību* prasītāja apgalvo, ka aplūkojamā gadījuma apstākļi tam atbilstot. Faktiski spēkstacijas, uz kurām attiecas *HG* Nr. 138/2013, nedarbojas nepārtraukti, jo tām nav enerģijas pircēju, kas garantētu to nepārtrauktu darbību. No tehniskā viedokļa ilga darbības sākšanas laika dēļ *CEH* un *CEO* spēkstacijas varētu sniegt dažus papildpakalpojumus

vienīgi, ja tās darbotos laikā, kad *Transelectrica* izdara pieprasījumu. Tajā pašā laikā spēkstaciju darbības uzsākšana rada ļoti augstas izmaksas.

- 14 Lai novērstu šos trūkumus, Rumānijas valsts ar *HG* Nr. 138/2013 piešķir selektīvu priekšrocību, izmantojot pilnu paketi, kas ietver garantētu piekļuvi elektrotīkliem un prioritāru piekļuvi dispečervadībai, kā arī papildpakalpojumu sniegšanas garantiju. Šajā nozīmē *HG* Nr. 138/2013 paredz prioritāru šo divu sabiedrību dispečervadību, kas ir saistīta ar šo sabiedrību “pienākumu” sniegt papildpakalpojumus. Praksē tas nozīmē, ka *Transelectrica* ir pienākums pirkt šos pakalpojumus prioritāri no *CEH* un *CEO*, neievērojot ekonomiskā izdevīguma secību. Šī priekšrocība ir selektīva priekšrocība, kas ir piešķirta abām sabiedrībām. Bez *HG* Nr. 138/2013 papildpakalpojumi tiktu iegādāti pēc konkurences kritērijiem, ņemot vērā zemāko piedāvāto cenu.
- 15 Turklāt Rumānijas valsts piešķir šīm divām sabiedrībām garantētu piekļuvi elektrotīkliem. Tas nozīmē, ka *CEH* un *CEO* ir garantija, ka tās saražos noteiktu elektrības daudzumu tādējādi, lai tiktu nodrošināta to nepārtraukta darbība. *HG* Nr. 138/2013 piešķir *CEH* un *CEO* “drošības tīklu”, tādā nozīmē, ka elektroenerģijas piegādātājiem būs pienākums pirkt no šiem subjektiem daļu no elektroenerģijas, ko tie piegādā patērētājiem.
- 16 Pēc prasītājas uzskatiem, garantētas piekļuves mehānisms tika radīts enerģijai no atjaunojamiem energoresursiem, lai veicinātu ekoloģiskus, nepiesārņojošus ražošanas resursus. Tā vietā Rumānijas valsts transponēja šo sistēmu *CEH* un *CEO* labā (kuras ražo piesārņojošo siltumenerģiju), ar mērķi sniegt tām iepriekšminētās priekšrocības. Rezultātā, ieviešot šos pasākumus, abas sabiedrības gūst labumu no komerciālām priekšrocībām salīdzinājumā ar konkurentiem.
- 17 Attiecībā uz nosacījumu par *ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm un konkurences izkropļojumu* prasītāja apgalvo, ka konkurences izkropļojums izrietot no aplūkojamā pasākuma kaitīgajām sekām, kuras ietekmē enerģijas tirgū darbojošos subjektus, kuri cieš no tā, ka nevar izmantot garantētu piekļuvi elektrotīklam. Vienīgie ražotāji, kuriem ir piešķirtas šīs tiesības, ir *CEH* un *CEO*. Turklāt *Transelectrica* pienākums iegādāties papildpakalpojumus no *CEH* un *CEO* neņem vērā šo divu sabiedrību saražotās enerģijas augsto cenu, tādējādi neievērojot konkurētspējas kritērijus.
- 18 Beidzot, attiecībā uz *paziņošanas pienākumu*, ņemot vērā, ka ir izpildīti valsts atbalsta esamības nosacījumi, attiecīgais pasākums bija jāpaziņo Komisijai, lai tā novērtētu šī pasākuma atbilstību vai neatbilstību konkurencei. Nepaziņošana pati par sevi nozīmējot, ka aplūkojamais pasākums ir nelikumīgs.
- 19 Attiecībā uz Direktīvas 2009/72 **15. panta 4. punkta transponēšanu** ar Likuma Nr. 123/2012 5. panta 3. punktu prasītāja apgalvo, ka, lai arī abas šīs tiesību normas attiecas uz viena veida enerģijas ražotājiem – proti, tiem, kuri kā primāro resursu izmanto valstī ražoto kurināmo, un [minētās tiesību normas] paredz identisku ierobežojumu, proti, 15 % no visas primārās enerģijas, kas ir vajadzīga

elektroenerģijas ražošanai – tomēr tās būtiski atšķiras. Faktiski, ja direktīva attiecas uz izņēmuma pasākumu, kas ar noteiktiem stingriem nosacījumiem piešķir dažiem ražotājiem prioritāru piekļuvi, Likuma Nr. 123/2012 5. panta 3. punkts attiecas uz garantētu piekļuvi elektrotīkliem.

- 20 Turklāt garantētās piekļuves jēdziens esot autonomas Savienības tiesību jēdziens, kas ir definēts Direktīvas 2009/28 60. apsvērumā. Turklāt šīs direktīvas 16. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir noteikts, ka attiecībā uz elektroenerģiju, kas iegūta no atjaunojamajiem energoresursiem, dalībvalstis paredz vai nu prioritāru pieeju, vai garantētu pieeju tīkla sistēmai. Tādējādi, pēc prasītājas uzskatiem, garantētā piekļuve esot atļauta vienīgi elektrībai, kas ir ražota no atjaunojamiem energoresursiem, un neesot atļauta elektrībai, kas ir ražota no neatjaunojamiem energoresursiem kā *CEH* un *CEO* ražotā enerģija. Tādējādi apstāklis, ka garantētā piekļuve tika piešķirta šo divu sabiedrību ražotajai elektroenerģijai, šķiet, veido Direktīvas 2009/72 15. panta 4. punkta tiesību normu pārkāpumu.
- 21 **Atbildētājas un persona, kas iestājusies lietā**, apgalvo, ka LESD 107. pantā paredzētie valsts atbalsta esamības nosacījumi neesot izpildīti, tādēļ aplūkojamais pasākums nebija jāpaziņo un Direktīvas 2009/72 15. panta 4. punkts esot pareizi transponēts ar Likuma Nr. 123/2012 5. panta 3. punktu.
- 22 Šajā nozīmē **Rumānijas valdība** norāda, ka *ANRE* ir iestāde, kurai ir kompetence izstrādāt, apstiprināt un uzraudzīt tā saistošā tiesiskā regulējuma piemērošanu valstī, kas ir nepieciešams elektroenerģijas nozares un tirgus darbībai efektivitātes, konkurences, pārredzamības un patērētāju aizsardzības apstākļos. Pamatojoties uz Savienības tiesisko regulējumu (konkrēti, Direktīvām 2009/28, 2012/27 un 2009/72) un Likumu Nr. 123/2012 *ANRE* korelēja tiesību normas par garantētu vai prioritāru piekļuvi un prioritāru dispečervadību ar balansēšanas tirgū pastāvošām normām, normām, pamatojoties uz kurām dispečervadības vienības (DV) ir izmantotas pēc izdevīguma secības kritērija.
- 23 Tātad *HG* Nr. 138/2013 ir precizēts, ka *Transelectrica* ir pienākums veikt *CEH* un *CEO* ražotās elektroenerģijas prioritāru dispečervadību saskaņā ar nosacījumiem, kas ir paredzēti *ANRE* pieņemtajos noteikumos. Vienlaikus abu sabiedrību pienākums sniegt papildpakalpojumus ir pakļauts nosacījumiem, kas ir paredzēti *ANRE* pieņemtajos noteikumos. Ražotāji ir pamatojuši un *ANRE* ir sertificējusi izmaksas, kas ir saistītas ar papildpakalpojumu sniegšanu, ievērojot piemērojamo Eiropas un valsts tiesisko regulējumu un atbilstoši *ANRE* lēmumā apstiprinātām metodoloģijām regulēto tarifu noteikšanai.
- 24 Persona, kas ir iestājusies lietā, **Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri [Ekonomikas, enerģētikas un uzņēmējdarbības ministrija]**, atsaucoties uz *HG* Nr. 138/2013 sagatavošanas dokumentiem, apgalvo, ka minētais akts tika pieņemts ar mērķi nodrošināt valsts elektroenerģijas sistēmas darbību drošības apstākļos un elektroapgādes drošības garantiju.

- 25 *HG* Nr. 138/2013 atsaucas uz ražošanas staciju dispečervadības darbību ar mērķi balansēt valsts elektroenerģijas sistēmu. Šajā nozīmē pēc pārvades un sistēmas operatora (*Transelectrica*) pieprasījuma *CEH* un *CEO* var sniegt papildpakalpojumus saskaņā ar *ANRE* noteiktajiem nosacījumiem. *ANRE* nosaka regulētu cenu par minēto pakalpojumu sniegšanu pamatojoties uz tās pieņemto metodoloģiju. Apstiprinātā cena par papildpakalpojumu sniegšanu ir salīdzināma ar šī veida pakalpojumu vidējo svērto pirkuma cenu brīvā tirgū.
- 26 Piemērojot Direktīvu 2009/72 un valsts tiesību aktus, *ANRE* paredz objektīvus, pārredzamus un nediskriminējošus kritērijus visiem ražotājiem, lai neapdraudētu elektroenerģijas tirgus pareizu darbību, kā arī citu šajā tirgū darbojošos ražotāju darbību. Piemērojamā tiesiskā regulējuma un *HG* Nr. 138/2013 sekas nevar kaitēt citu tirgū darbojošos subjektu interesēm. Šo pasākumu piemērošana neizkropļo elektroenerģijas tirgu un neparedz pret konkurenci vērstu režīmu, ņemot vērā, ka papildpakalpojumus nosaka objektīvi, atkarībā no esošā tirgus apstākļiem, un *ANRE* nosaka un regulē šo pakalpojumu sniegšanas cenu.
- 27 Ņemot vērā šos apsvērumus persona, kas iestājusies lietā, uzskata, ka valsts atbalsta esamība ir izslēgta.
- 28 Atbildētāja *Transelectrica* precizē, ka katram ražotājam, kas ar to ir noslēdzis līgumu par papildpakalpojumu piegādi attiecīgā tirgū (brīvajā vai regulētajā), ir pienākums piedāvāt balansēšanas tirgū vismaz līgumā noteikto daudzumu. Nevienam papildpakalpojumu sniedzējam netiek garantēta rezervju aktivizēšana balansēšanas tirgū, jo to veic saskaņā ar tirgus noteikumiem, pamatojoties uz izdevīguma secību. Šo noteikumu piemēro arī ražotājiem, uz kuriem attiecas *HG* Nr. 138/2013, tādējādi nepastāv nekāda garantija, ka pēdējo minēto piegādātā balansēšanas enerģija tiks izmantota preferenciālā kārtā (neievērojot izdevīguma secību).
- 29 Papildpakalpojumu tirgus Rumānijā ir ļoti koncentrēts un ar mazu konkurenci, neatkarīgi no rezervju veida. Tā kā piedāvājums ir ierobežots, minēto pakalpojumu cenas brīvajā tirgū ir augstas, un daudzos gadījumos vidējās svērtās piedāvājuma cenas pārsniedz regulētās cenas. Tādā kontekstā nevar pārliecinoši apgalvot, ka bez *HG* Nr. 138/2013 tiesību normām rezervju iegādes cena būtu daudz zemāka.
- 30 Piemērojamajā tiesiskajā regulējumā, ko ir pieņēmusi *ANRE*, prioritāras dispečervadības jēdziens ir pārņemts no Savienības tiesiskā regulējuma, tomēr nesaglabājot šī jēdziena sākotnējo nozīmi. Faktiski *ANRE* tiesiskajā regulējumā prioritāras dispečervadības nozīme ir ierobežota vienīgi ar situācijām, kurās ir jāsamazina jauda, lai balansētu valsts elektroenerģijas sistēmu, ja noteiktos īpašos apstākļos rodas ievērojams enerģijas pārpalikums. Iepriekš minētā prioritārā dispečervadība stingri atsaucas uz balansēšanas tirgū noteikto izdevīguma secību, nesniedz konkurences priekšrocības subjektiem, kuri darbojas tirgū, un tiek piemērota vienīgi sākot no noteikta ikdienas piedāvājumu skaita balansēšanas tirgū.

- 31 Spēkstacijas, uz kurām attiecas *HG* Nr. 138/2013, nesāņem prioritāru dispečervadību tādā nozīmē, kādā to sāņem atjaunojamie energoresursi un koģenerācijas procesā ražotā enerģija, kā faktiski tas ir paredzēts spēkā esošajā tiesiskajā regulējumā, bet sāņem prioritāti vienīgi situācijā, kad ikdienas piedāvājumu cena balansēšanas tirgū samazinās zem 0,1 Rumānijas lejas/MWh un vienīgi tad, ja elektroenerģijas tirgū ir noslēgti līgumi.
- 32 Visbeidzot, atbildētājas uzsver arī, ka *HG* Nr. 138/2013 projekts tika izskatīts *Consiliul Concurenței* [Rumānijas Konkurences padomē], kas sniedza labvēlīgu atzinumu, precizējot, ka pasākumi, kas ir veikti elektroapgādes drošībai, prevalē pār tiesību normām valsts atbalsta jomā. Turklāt *ANRE* paziņoja, ka aplūkojamie pasākumi atbilst piemērojamajam tiesiskajam regulējumam un nav pretrunā *ANRE* paredzētajam tiesiskajam regulējumam.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 33 Iesniedzējtiesa norāda, ka pašreizējā tiesvedības posmā pēc kasācijas un augstākās instances tiesas noteiktās lietas nosūtīšanas atkārtotai izskatīšanai, tiesu, kas izskata lietu pēc būtības, saista kasācijas spriedumā nolemtais. No *Înalta Curtea de Casație* sprieduma izrietot, ka tas, kas ir jāpārbauda, ir valsts atbalsta esamības vai neesamības aspekts. Turklāt iesniedzējtiesa piekrīt prasītājas paustajām šaubām par Direktīvas 2009/72 15. panta 4. punkta pareizu transponēšanu.
- 34 Attiecībā uz **pirmo jautājumu**, atsaucoties uz prasītājas argumentiem, iesniedzējtiesa norāda, ka šķiet, ka Rumānijas valsts pieņēma *HG* Nr. 138/2013, lai nodrošinātu lielākas priekšrocības *CEH* un *CEO*, un, precīzāk: elektroenerģijas, kas ir saražota nepārtrauktā staciju darbībā, garantētu pārdošanu; papildpakalpojumu sniegšanas izmaksu samazināšanu, izslēdzot staciju darbības uzsākšanas izmaksas un lētākas enerģijas, ko var pārdot brīvajā tirgū vai regulētā tirgū, ražošanu.
- 35 Nepieciešamība vērsties Tiesā izrietot no lietas apstākļiem, jo ražotājiem, uz kuriem attiecas *HG* Nr. 138/2013, piešķirtās priekšrocības neizriet vienīgi no naudas summas, preču vai citas vērtības nodošanas, bet gan no enerģijas tirgus sarežģītā funkcionēšanas mehānisma.
- 36 Attiecībā uz **otro jautājumu** iesniedzējtiesa konstatē, ka *HG* Nr. 138/2013 ir pieņemts pamatojoties uz Likuma Nr. 123/2012 5. panta 3. punktu, tiesību normu, ar ko valsts tiesībās ir transponēts Direktīvas 2009/72 15. panta 4. punkts. Neskatoties uz to, šo divu tiesību normu starpā pastāv atšķirība, jo direktīvas 15. panta 4. punkta mērķis ir piešķirt prioritāru dispečervadību, savukārt Likuma Nr. 123/2012 5. panta 3. punkts attiecas uz garantētu piekļuvi elektrotīkliem.
- 37 Tādējādi ir jānosaka, vai direktīvas 15. panta 4. punkts ir izņēmuma tiesību norma, kas ir jāpiemēro šauri un kas ļauj vienīgi piešķirt prioritāru piekļuvi, un nevis arī garantētu piekļuvi, ko regulē *HG* Nr. 138/2013, it īpaši kontekstā, kurā garantētas piekļuves jēdziens ir autonomas jēdziens, kas ir definēts Direktīvas 2009/28

60. apsvērumā. No minētās direktīvas satura izriet arī, ka garantēta piekļuve ir pieļaujama vienīgi elektroenerģijai, kas ir ražota no atjaunojamiem energoresursiem, un nav pieļaujama enerģijai no neatjaunojamiem energoresursiem. Apstākļi, ka *CEH* un *CEO* saražotajai elektroenerģijai ir piešķirta garantēta piekļuve, šķiet, veido Direktīvas 2009/72 15. panta 4. punkta tiesību normu pārkāpumu.

- 38 Tādējādi ir jānosaka, vai pamatojoties uz minēto tiesību normu, dalībvalsts var piešķirt dažām sabiedrībām, kas ražo enerģiju no neatjaunojamiem energoresursiem, garantētu piekļuvi elektrotīkliem.

DARBBA VERSIJA